

<https://doi.org/10.36818/2071-4653-2026-1-4>

УДК 332.1:338.2:353

JEL R11, R58, H77, Q01

В. Р. Ковалишин

кандидат економічних наук, доцент, старший науковий співробітник, докторант відділу регіональної екологічної політики та природокористування ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України», м. Львів
e-mail: v_kovalyshyn@yahoo.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7808-3200>

ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Досліджено теоретико-методичні засади формування та реалізації економічних механізмів державної політики забезпечення сталого розвитку регіонів в умовах децентралізації. Обґрунтовано необхідність поєднання фіскальних, інвестиційних, організаційно-економічних і цифрових фінансових інструментів для підвищення фінансової та інституційної спроможності регіонів, особливо в умовах сучасних викликів і післявоєнного відновлення. Проаналізовано структуру доходів місцевих бюджетів, динаміку їхніх надходжень, а також вплив міжбюджетних трансфертів на рівень фінансової автономії регіонів. Визначено ключові чинники, які впливають на формування фінансової спроможності регіонів, зокрема економічну базу, демографічну структуру, географічне положення та інституційну якість управління. Запропоновано типологічну модель застосування економічних механізмів залежно від типу регіону (економічно розвинені, депресивні, індустріальні, прикордонні, регіони відновлення), зважаючи на показники доходів на одного мешканця, рівня дотаційності та частки власних доходів у структурі бюджету. Доведено, що диференційований підхід до реалізації державної політики сталого розвитку сприяє зменшенню міжрегіональних диспропорцій, підвищенню конкурентоспроможності територій і забезпеченню їхньої довгострокової економічної стійкості.

Ключові слова: сталий розвиток, регіональна політика, державна підтримка, доходи місцевого бюджету, фінансова та інституційна спроможність, типи регіонів.

Kovalyshyn V. R. ECONOMIC MECHANISMS FOR IMPLEMENTING STATE POLICY TO ENSURING SUSTAINABLE REGIONAL DEVELOPMENT IN THE CONDITIONS OF DECENTRALIZATION

The article aims to develop theoretical and methodological basis of economic mechanisms for implementing the state policy of sustainable regional development in Ukraine under the policy of decentralization. Particular attention is paid to strengthening the financial and institutional capacity of regions in the context of structural economic transformations, modern challenges and post-war recovery. The study seeks to substantiate a differentiated approach to selection and application of policy tools depending on the type of a region, its level of economic development, revenue capacity and degree of transfer dependency. The research is based on a systemic approach to analyzing decentralization as a multi-level public governance framework integrating fiscal, institutional and investment components. Methods of scientific abstraction were used to clarify the essence of economic mechanisms and institutional capacity. Statistical and comparative analyses were applied to assess trends in local budget revenues, the structure of tax sources, intergovernmental transfers and indicators of regional financial sustainability. The key quantitative criteria mentioned include per capita local revenues, gross regional product, share of own-source revenues in total budget structure, transfer dependency ratio and capital expenditure levels. A typological classification of regions was used to ensure analytical consistency and policy relevance. The research confirms that fiscal decentralization significantly expanded the revenue base of local budgets, primarily through the assignment of personal income tax, single tax revenues, land payments and other local sources. The article substantiates that the reform enhances financial autonomy and creates incentives for local economic development. However, disparities in economic structure, demographic shifts and business relocation have intensified interregional inequalities. While intergovernmental transfers remain an important instrument of equalization, excessive reliance on them may reduce development capacities and strategic initiative at the local level. The study substantiates the necessity of combining fiscal (budget autonomy, equalization mechanisms), investment (public-private partnerships, development funds) and digital financial tools (open budgets, e-governance systems) and organizational-economic measures that include strategic planning and performance-based budgeting. Their coordinated application within a differentiated model ensures stronger resilience, improved competitiveness and balanced socio-economic development. The scientific contribution lies in the development of approaches that justify used mechanism depending on the type of region and the expected effect, which is also supported by different financial and institutional capacity. This approach enables a more targeted, evidence-based and adaptive implementation of sustainable regional development policy, particularly under conditions of economic instability and reconstruction.

Keywords: sustainable development, regional policy, state support, local budget revenues, financial and institutional capacity, types of regions.

Формування проблеми. Реформа децентралізації, започаткована в Україні у 2014 р., не тільки сформувала новий адміністративно-територіальний устрій, але й стала ключовим етапом трансформації системи публічного управління в державі та фінансового забезпечення розвитку її регіонів. Нормативну основу децентралізації склали Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» і внесені до Бюджетного та Податкового кодексів зміни. Формування фінансово та інституційно спроможних територіальних громад у регіонах як первинної ланки місцевого самоврядування відповідає положенням Європейської хартії місцевого самоврядування та концепції сталого розвитку, закріпленої у Цілях сталого розвитку Організації Об'єднаних Націй (8 «Гідна праця та економічне зростання», 10 «Скорочення нерівності» та 11 «Сталий розвиток міст та громад»). В умовах сучасних викликів і післявоєнного відновлення України особливої актуальності набуває формування ефективних економічних механізмів реалізації державної політики забезпечення сталого розвитку регіонів, що разом з економічною стійкістю та життєздатністю були б соціально прийнятними та забезпечували дотримання рамкових екологічних вимог.

Аналіз останніх досліджень. Вивченням можливостей і засобів реалізації державної політики сталого розвитку регіонів в умовах децентралізації займалися українські вчені та науковці. Зокрема, сучасні підходи до реалізації державної політики економічного розвитку регіонів в умовах децентралізації для підвищення темпів їхнього економічного зростання досліджувались О. Крайник [1]. Механізми державного забезпечення регіонів вивчалися Н. Осадчук, яка обґрунтувала створення окремих економічних інструментів, зокрема Державного фонду регіонального розвитку [2]. Механізми фінансової підтримки регіонального розвитку для досягнення Цілей сталого розвитку в умовах децентралізації та європейської інтеграції розглядалися у роботі В. Мартиненко. Зокрема, авторкою виділено основні напрями їхнього удосконалення, що передбачають підвищення прозорості та підзвітності, а також посилення контролю [3].

У монографічному дослідженні І. Цимбалюк проведено аналіз фінансової децентралізації та її впливу на розвиток регіонів, а також запропоновано організаційно-економічний механізм інклюзивного стратегічного розвитку регіонів [4]. С. Богуславська

та О. Яценко обґрунтували, що децентралізація за своєю суттю є ефективним інституційно-економічним механізмом стимулювання розвитку ендегенного потенціалу регіонів та підвищення їхньої адаптивності, водночас реалізуючи модель економічної політики, спрямованої на підвищення конкурентоспроможності територій [5].

Г. Возняк розглядала підходи до формування бюджетної політики розвитку регіонів в умовах фінансової децентралізації з огляду на їхній фінансовий потенціал і наявні ризики децентралізації [6].

Метою статті є систематизація та розвиток теоретико-методичних підходів до формування економічних механізмів реалізації державної політики сталого розвитку регіонів в умовах децентралізації, а також розроблення практичних рекомендацій щодо впровадження їх, зважаючи на фінансову та інституційну спроможність регіонів.

Для досягнення поставленої мети в дослідженні було застосовано методи наукової абстракції – для формування категоріального апарату, зокрема економічного механізму та інституційної ефективності; системного підходу – у межах розгляду економічних механізмів як складової багаторівневої системи публічного управління; а також статистичного та порівняльного аналізу – для зіставлення даних щодо доходів місцевих бюджетів і показників фінансової спроможності упродовж визначеного періоду часу.

Основні результати дослідження. Одним з важливих кроків державної підтримки розвитку регіонів в Україні стали інституційна та фінансова децентралізація, які тісно інтегровані між собою. Фінансова децентралізація містила такі елементи: розширення дохідної бази місцевих бюджетів, передання значної частини видаткових повноважень на місцевий рівень і запровадження прямих міжбюджетних відносин громад з державним бюджетом. Після внесення змін до Бюджетного кодексу України місцеві бюджети отримали у своє розпорядження значну частину податку на доходи фізичних осіб, що, як показала практика, є основним бюджетонаповнювальним податком громад, а також інші види податків та обов'язкових платежів, зокрема 100% єдиного податку, податок на нерухоме майно, акцизний податок з роздрібною торгівлі, плату за землю тощо.

Структура доходів місцевих бюджетів у 2025 р. у розрізі джерел походження представлена в табл. 1.

Таблиця 1

Структура доходів місцевих бюджетів у 2025 р.

Джерело доходів	Надходження, млрд грн	Частка в загальному обсязі, %
Податок на доходи фізичних осіб (ПДФО)	300,3	58,4
Єдиний податок	76,4	14,9
Плата за землю	45,3	8,8
Акцизний податок	37,1	7,2
Податок на прибуток підприємств	20,4	4,0
Податок на нерухоме майно	12,7	2,5
Інші доходи загального фонду	21,8	4,2
<i>Разом</i>	<i>514,0</i>	<i>100,0</i>

Джерело: сформовано автором на основі [7].

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ПЕРІОДУ УКРАЇНИ

Незважаючи на складні соціально-економічні умови, в яких опинилися регіони України, приріст доходів місцевих бюджетів порівняно з 2024 р. становив 63 млрд грн [7]. Необхідно зазначити, що впродовж останніх трьох років лідерами за величиною зростання доходів залишаються м. Київ, а також Закарпатська та Волинська області, що передусім пов'язано з активною релокацією підприємств і частини населення в ці регіони з охоплених бойовими діями територій.

Обсяг одержаних доходів впливає на фінансову спроможність регіону, яка формує його здатність забезпечувати власний розвиток. Серед факторів, що визначають фінансову спроможність регіонів, можна виділити:

- економічну базу регіону, яка охоплює наявний промисловий потенціал, сільське, лісове господарство та ніші галузі економіки;
- демографічну структуру, ключовим показником якої є частка дорослого працездатного населення;

- географічне розташування, що впливає на транспортно-логістичні зв'язки, а також можливість ефективного проведення транскордонних операцій;
- інституційну якість управління, рівень цифровізації та відкритості бюджету.

Ключовими показниками, які характеризують фінансову спроможність, є обсяг доходів на одного мешканця, частка власних доходів у структурі бюджету, рівень дотаційності, капітальні видатки на розвиток та обсяг регіонального боргу [8].

Наповнюваність місцевих бюджетів та збільшення їхньої частки у зведеному бюджеті України спостерігалися до початку повномасштабних бойових дій, але цей процес суттєво уповільнився починаючи з 2022 р. Динаміка доходів державного, місцевого та зведеного бюджетів у 2019-2025 рр. представлена на рис. 1.

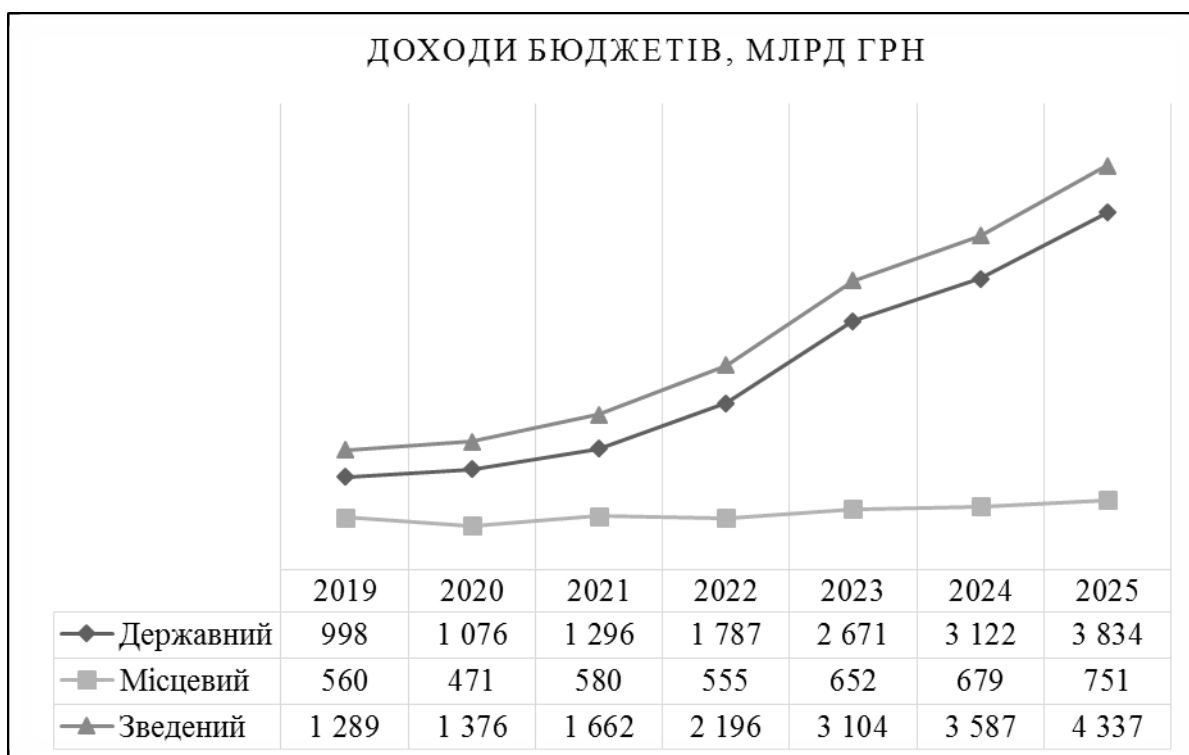

Рис. 1. Динаміка росту доходів у розрізі бюджетів, 2019-2025 рр.

Джерело: побудовано автором на основі даних [9].

Відповідно, якщо у 2019-2021 рр. доходи місцевого бюджету перебували в межах 50% від доходів державного бюджету України, то починаючи з 2022 р. спостерігалось суттєве уповільнення їхнього росту, що пов'язано з об'єктивними чинниками, насамперед зі структурними змінами в податкових надходженнях, економічними потрясіннями, переміщенням податкової бази та демографічними змінами, які відбулися в Україні у цей період. Окрім того, на суттєве зростання величини доходів державного бюджету суттєво вплинула зовнішня фінансова допомога. Наприклад, у 2025 р. 14,29% доходів державного бюджету забезпечували надходження від ЄС, урядів іноземних держав і міжнародних організацій [9]. Загалом середньорічне зростання доходів державного бюджету за період 2019-2025 рр. становило 25,8%, тоді як доходи

місцевого бюджету зростали в середньому на 5,8% щороку.

Водночас не менш актуальними є інші економічні ефекти, отримані від проведеної фінансової децентралізації, які охоплюють додаткову мотивацію для розвитку місцевої економіки, можливості формування середньострокового бюджетного планування та посилення фінансової відповідальності органів місцевого самоврядування. Окрім того, ширша фінансова автономія регіонів сприяла створенню економічних стимулів для залучення інвестицій, розвитку малого і середнього бізнесу та розширенню податкової бази, що особливо відчутно в західних регіонах України.

Нинішній економічний механізм, який достатньо ефективно працював до 2022 р., передбачав також горизонтальне та вертикальне фінансове вирівнювання

за допомогою міжбюджетних трансфертів, зокрема базових і реверсних дотацій, освітніх, медичних та інших цільових субвенцій, покликаних зменшити диспропорції між громадами в регіонах і забезпечити дотримання мінімальних соціальних стандартів. Водночас застосування трансфертної системи не позбавлене окремих недоліків, серед яких можна виокремити надмірну залежність окремих регіонів від базових дотацій, обмежену гнучкість використання цільових субвенцій, а також недостатню стимулювальну функцію трансфертів для досягнення економічної ефективності.

Повномасштабні бойові дії на території України суттєво вплинули на економічний розвиток регіонів і спричинили релокацію підприємств у більш безпечні області, що послабило фінансову спроможність одних регіонів і посилило роль та значення інших.

Зважаючи на наявні виклики, інструментами підвищення фінансової спроможності регіонів повинні стати:

- стратегічне планування розвитку, що передбачає перегляд і підтримку перспективних галузей регіональної економіки;
- розвиток індустріальних парків;
- запровадження державно-приватного партнерства;
- залучення грантових ресурсів;
- упровадження програм енергоефективності.

Важливим чинником, який впливає на реалізацію ефективного економічного механізму розвитку регіону, є інституційна спроможність, яка залежить

від таких основних показників, як організаційна структура, наявність кваліфікованих кадрів, рівень цифровізації та прозорості управлінських процесів, можливість ефективного внутрішнього контролю, а також характер взаємодії місцевих органів влади із громадськістю та бізнесом. У регіонах із погано розвинутою інституційною спроможністю, як правило, спостерігаються неефективне використання ресурсів, низька якість бюджетного планування та відсутність довгострокових інвестиційних стратегій.

Інституційна спроможність впливає на інвестиційний клімат, ділову активність та забезпечує координацію усіх залучених сторін. Ефективна інституційна спроможність дає змогу знизити трансакційні витрати на взаємодію влади та бізнесу, сформуванню довіру суспільства та кращу співпрацю, а також ефективно розпоряджатися наявними ресурсами. В умовах сучасних викликів, які постали перед Україною, регіони з ефективною інституційною спроможністю продемонстрували кращу готовність і здатність реагувати на кризи та зміни соціально-економічного середовища.

Застосування економічних механізмів для забезпечення сталого розвитку регіонів у поєднанні з інституційною спроможністю та фінансовою автономією дає змогу ефективно диверсифікувати доходи, підвищити податкову дисципліну, залучати інвестиції та формувати довіру громадськості. Сукупність механізмів та інструментів для забезпечення сталого розвитку регіонів представлена в табл. 2.

Таблиця 2

Економічні механізми та інструменти забезпечення сталого розвитку регіонів

Фіскальні	Інвестиційні	Організаційно-економічні	Цифрові фінансові
Бюджетна автономія	Державно-приватне партнерство	Стратегічне планування	Відкриті бюджети
Ефективна система трансфертів	Муніципальні запозичення	Програмно-цільовий метод бюджетування	Електронні закупівлі
Стимулювальне вирівнювання	Інструменти місцевого економічного розвитку	Моніторинг результативності	Аналітичні системи управління даними

Джерело: сформовано автором на основі проведеного дослідження.

Зважаючи на сучасні трансформаційні процеси та значні відмінності розвитку регіонів України, важливим є формування диференційованого підходу до застосування економічних механізмів державної політики підтримки сталого розвитку, який залежить від типологічного поділу регіонів. Зокрема, аналіз наукових праць і підходів з регіональної економіки дає змогу виділити такі типи регіонів, як економічно розвинені та депресивні, аграрні та індустріальні, прикордонні, а надалі – постконфліктні або ж відновлювальні [10; 11].

Проведене дослідження уможливило з'ясування можливостей застосування різних економічних механізмів залежно від типу регіону, обґрунтування ролі та впливу інституційної спроможності та фінансової автономії на його розвиток, а також визначення очікуваних ефектів від застосування (табл. 3).

Наприклад, бюджетна децентралізація із чітким закріпленням податків та обов'язкових платежів найбільш ефективно проявляє себе в економічно активних регіонах із розвиненим виробничим потенціалом і ринком праці. Вона стимулює зміцнення фінансової автономії, а також розвиток додаткових джерел надходження коштів від бізнесу; водночас не позбавлена окремих ризиків, зокрема таких як поглиблення міжрегіональної диференціації

та нерівномірний розподіл доходів, що можна мінімізувати завдяки інституційній спроможності.

Міжбюджетні трансферти, зокрема дотації та субвенції, є більш доцільними для депресивних, постконфліктних і відновлюваних регіонів. Вони сприяють вирівнюванню фінансової спроможності та забезпечення мінімальних соціальних стандартів, водночас формують трансфертну залежність і зниження стимулів до збільшення власних доходів. Відповідно, у таких регіонах доцільним також є податкове стимулювання, що дасть змогу залучити додаткові інвестиції та активізувати підприємницьку діяльність. Інституційна спроможність покликана забезпечити контроль і прозорість цільового використання коштів, а також забезпечити роботу систем і програм соціального захисту. Фінансова автономія регіону в такому разі мала би сприяти розвитку місцевих програм підтримки, участі в соціальних проєктах і залученню додаткових грантових коштів.

Активне впровадження екологічних фінансових та обмежувальних інструментів найбільш доцільне в індустріальних та екологічно чутливих регіонах України, оскільки дає змогу забезпечити підтримку екологічного стану та сформуванню відповідальний імідж регіону. Ризиками запровадження таких інструментів є потенційно висока вартість впровадження, а також спротив з боку бізнесу.

Впровадження механізмів забезпечення сталого розвитку регіону залежно від його типу

Тип/ характеристика	Механізм	Очікуваний ефект
Економічно розвинений регіон	Бюджетна децентралізація Розвиток державно-приватного партнерства Розвиток різноманітних кластерів	Зростання інвестиційної привабливості Інноваційний розвиток Підвищення конкурентоспроможності
Депресивний регіон	Бюджетне вирівнювання Інфраструктурні субвенції Податкові пільги та стимули	Зменшення соціально-економічної нерівності Створення робочих місць Пожвавлення місцевої економіки
Індустріальний регіон	Екологічні фінансові інструменти Розвиток інноваційних кластерів	Екологічна трансформація Зменшення техногенного навантаження Формування позитивного іміджу
Постконфліктний/ регіон відновлення	Державні інфраструктурні фонди (зокрема ДФРР, фонд енергоефективності) Цільові субвенції Міжнародні грантові програми	Відновлення інфраструктури Соціальна стабілізація Реінтеграція економічної системи
Прикордонний регіон	Транскордонні програми Інфраструктурні інвестиції Кластеризація логістичних центрів	Активізація зовнішньоекономічної діяльності Розвиток транскордонної кооперації Зростання регіонального ВРП

Джерело: сформовано автором на основі проведеного дослідження.

У разі застосування цього підходу інституційна спроможність визначатиме здатність регіональних органів влади проводити ефективну екологічну політику з формування чітких екологічних стандартів і контролюю дотримання їх, а також розроблення довгострокових програм невиснажливого природокористування, збереження біорізноманіття та управління відходами. Фінансова автономія покликана забезпечувати можливість регіону самостійно фінансувати окремі екологічні програми та формувати регіональні екологічні фонди.

У регіонах, які володіють значним науково-освітнім потенціалом, доцільним є запровадження кластерного підходу та економічна підтримка малого та середнього бізнесу, що сприятиме диверсифікації економіки та підвищенню конкурентоспроможності. Важливими завданнями місцевих органів влади повинні стати забезпечення належної інституційної спроможності та підтримка кооперації бізнесу. Інституційна спроможність покликана забезпечити захист авторських прав на володіння та використання, забезпечити практичну реалізацію інноваційних підходів та технологій. Фінансова автономія повинна підвищувати кредитоспроможність і доступ до ринків капіталу, а також розвивати проекти державно-приватного партнерства.

Висновки. Реформа децентралізації суттєво трансформувала фінансову систему регіонального розвитку в Україні, розширивши дохідну базу місцевих бюджетів і підвищивши їхню фінансову автономію. Закріплення за місцевими бюджетами окремих ключових податків та обов'язкових платежів сприяло зростанню фінансової спроможності органів місцевого самоврядування, однак посилює їхню залежність від економічної кон'юнктури та демографічної ситуації. Окрім того, наявна система міжбюджетних трансфертів виконує важливу функцію бюджетного вирівнювання та забезпечення соціальних стандартів, проте потребує вдосконалення для посилення її стимулювального характеру. Повномасштабні бойові дії на території держави та пов'язані з ними економічні потрясіння зумовили нерівномірний перерозподіл податкових надходжень між регіонами, що актуалізує необхідність диференційованого підходу до реалізації державної політики підтримки сталого розвитку. Ефективність

упровадження економічних механізмів забезпечення сталого розвитку регіонів залежить від поєднання фіскальних, інвестиційних, організаційно-економічних і цифрових інструментів, а також від рівня інституційної спроможності органів місцевого самоврядування. Економічний механізм реалізації державної політики сталого розвитку повинен застосовуватись диференційовано – відповідно до типу регіону, рівня його фінансової спроможності та інституційної зрілості. Ефективність його реалізації залежить від поєднання інституційних факторів, фіскальних інструментів, інвестиційної активності та соціально-екологічних умов.

Список використаних джерел

1. Крайник О. П. Напрями реалізації державної політики регіонального та місцевого економічного розвитку в умовах децентралізації. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*: зб. наук. пр. 2022. № 21. С. 7-11. DOI <https://doi.org/10.20535/2307-5651.21.2022.254716>
2. Осадчук Н. В. Реалізація державної регіональної політики щодо активізації сталого розвитку регіонів в умовах децентралізації. *Економічні горизонти*. 2022. № 4(22). С. 124-135. DOI: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.4\(22\).2022.267932](https://doi.org/10.31499/2616-5236.4(22).2022.267932)
3. Мартиненко В. Фінансове забезпечення сталого розвитку України в умовах децентралізації: євроінтеграційний підхід. *Соціальний розвиток: економіко-правові проблеми*. 2025. № 5. С. 1-9. DOI: <https://doi.org/10.70651/3083-6018/2025.5.19>
4. Цимбалюк І. О. *Інклюзивний розвиток регіону в умовах фінансової децентралізації: теорія, методологія, практика*: монографія. Луцьк: Вежа-Друк, 2019. 336 с.
5. Богуславська С., Яценко О. Децентралізація в теорії регіонального розвитку як основа формування економічних механізмів управління трансформаційними процесами. *Modeling the development of the economic systems*. 2026. №1. С. 80-85. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2026-19-8>
6. Возняк Г. В. Бюджетна політика розвитку регіонів України в умовах фінансової децентралізації:

концептуальні підходи до формування. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*. 2017. № 1(49). С. 237-243.

7. За 2025 рік до загального фонду місцевих бюджетів надійшло 514 млрд грн *Міністерство фінансів України*: сайт. 12.01.2026. URL: https://mof.gov.ua/uk/news/minfin_za_2025_rik_do_zagalnogo_fondu_mistsevikh_biudzhativ_nadiishlo_514_mlrld_grn_63_mlrld_grn_do_2024_roku-5541?utm

8. Оцінка фінансової спроможності громад за підсумками I півріччя 2025 року. *Децентралізація*: сайт. 08.10.2025. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/20052?page=903&utm>

9. Виконання бюджету за доходами. *Openbudget*: сайт. 2026. URL: <https://openbudget.gov.ua>

10. Ішук С. О. Тенденції та особливості розвитку економіки регіонів України. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*: зб. наук. пр. 2022. Вип. 1(153). С. 3-9. DOI: <https://doi.org/10.36818/2071-4653-2022-1-1>

11. Мельник М. І., Мединська Т. В., Лещук І. В. Просторово-секторальні диспропорції економічного розвитку регіонів України: вплив релокації бізнесу. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*: зб. наук. пр. 2023. Вип. 3(161). С. 3-9. DOI: <https://doi.org/10.36818/2071-4653-2023-3-1>

References

1. Kraynyk, O. P. (2022). Napryamy realizatsiyi derzhavnoyi polityky rehional'noho ta mistsevoho ekonomichnoho rozvytku v umovakh detsentralizatsiyi [Directions of realization the regional and local economic development state policy in the conditions of decentralization]. In *Ekonomichnyy visnyk Natsional'noho tekhnichnoho universytetu Ukrayiny «Kyivskiy politekhnichnyy instytut» [Economic Bulletin of the National Technical University of Ukraine «Kyiv Polytechnic Institute»]*: Vol. 21 (pp. 7-11). DOI: <https://doi.org/10.20535/2307-5651.21.2022.254716> [in Ukrainian].

2. Osadchuk, N. V. (2022). Realizatsiya derzhavnoyi rehional'noyi polityky shchodo aktyvizatsiyi staloho rozvytku rehioniv v umovakh detsentralizatsiyi [Implementation of the state regional policy regarding the activation of sustainable development of the regions under the conditions of decentralization]. *Ekonomichni horyzonty – Economic Horizons*, 4(22), 124-135. DOI: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.4\(22\).2022.267932](https://doi.org/10.31499/2616-5236.4(22).2022.267932) [in Ukrainian].

3. Martynenko, V. (2025). Finansove zabezpechennya staloho rozvytku Ukrayiny v umovakh detsentralizatsiyi: yevrointehratsiynyy pidkhid [Financial support for sustainable development in Ukraine in the context of decentralization: a European integration approach]. *Sotsial'nyy rozvytok: ekonomiko-pravovi problemy – Social Development: Economic and Legal Issues*, 5, 1-9. DOI: <https://doi.org/10.70651/3083-6018/2025.5.19> [in Ukrainian].

4. Tsymbalyuk, I. O. (2019). *Inklyuzyvnyy rozvytok rehionu v umovakh finansovoyi detsentralizatsiyi: teoriya, metodolohiya, praktyka [Inclusive development of the*

region in the context of financial decentralization: theory, methodology, practice]. Lutsk: Tower-Print. [in Ukrainian].

5. Bohuslavskaya, S., & Yatsenko, O. (2026). Detsentralizatsiya v teoriiy rehional'noho rozvytku yak osnova formuvannya ekonomichnykh mekhanizmiv upravlinnya transformatsiynymy protsesamy [Decentralization in regional development theory as a basis for forming economic mechanisms for managing transformation processes]. *Modeling the development of the economic systems*, 1, 80-85. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2026-19-8> [in Ukrainian].

6. Voznyak, H. V. (2017). Byudzhetsna polityka rozvytku rehioniv Ukrayiny v umovakh finansovoyi detsentralizatsiyi: kontseptual'ni pidkhody do formuvannya [Budgetary policy for the development of regions of Ukraine in the context of financial decentralization: conceptual approaches to formation]. *Naukovyy visnyk Uzhhorod'skoho universytetu. Seriya «Ekononika» – Scientific Bulletin of Uzhgorod University. Series «Economics»*, 1(49), 237-243. [in Ukrainian].

7. Za 2025 rik do zahal'noho fondu mistsevikh byudzhativ nadiyshlo 514 mlrd грн. [In 2025, the general fund of local budgets received 514 billion UAH] (2026, Jan 12). *Ministry of Finance of Ukraine*: Website. Retrieved from https://mof.gov.ua/uk/news/minfin_za_2025_rik_do_zagalnog_o_fondu_mistsevikh_biudzhativ_nadiishlo_514_mlrld_grn_63_mlrld_grn_do_2024_roku-5541?utm [in Ukrainian].

8. Otsinka finansovoyi spromozhnosti hromad za pidsumkamy I pivrichchya 2025 roku [Assessment of the financial capacity of communities based on the results of the first half of 2025] (2025, Oct 08). *Decentralization*: Website. Retrieved from <https://decentralization.gov.ua/news/20052?page=903&utm> [in Ukrainian].

9. Vykonannya byudzhetu za dokhodamy [Budget execution by revenues] (2026). *Openbudget*: Website. Retrieved from <https://openbudget.gov.ua> [in Ukrainian].

10. Ishchuk, S. (2022). Tendentsiyi ta osoblyvosti rozvytku ekonomiky rehioniv Ukrayiny [Key trends and development peculiarities of the economy of Ukrainian regions]. In *Sotsial'no-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrayiny [Socio-Economic Problems of the Modern Period of Ukraine]*: Vol. 153(1) (pp. 3-9). DOI: <https://doi.org/10.36818/2071-4653-2022-1-1> [in Ukrainian].

11. Melnyk, M. I., Medynska, T. V., & Leshchukh, I. V. (2023). Prostorovo-sektoral'ni dysproportsiyi ekonomichnoho rozvytku rehioniv Ukrayiny: vplyv relokatsiyi biznesu [Spatial and sectoral imbalances in the economic development of Ukrainian regions: the impact of business relocation]. In *Sotsial'no-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrayiny [Socio-Economic Problems of the Modern Period of Ukraine]*: Vol. 161(3) (pp. 3-9). DOI: <https://doi.org/10.36818/2071-4653-2023-3-1> [in Ukrainian].

Надійшло 01.03.2026 р.
Прийнято до друку 09.03.2026 р.
Опубліковано 20.03.2026 р.